

kk 53. külpolitikai híreink jegyzéke 16.00 órától zárásig:

um bs

1978. szeptember 30./mti/

- 36. mundo obrero - népszabadság
- 37. munkásbizottság - spanyol ford
- 38. mclennan a ford sztrájkáról
- 39. munkáspárti kongresszus - előzetes
- 40. a ciprusi függetlenség évfordulója
- 41. gromiko találkozója carterrel
- 42. waldheim - carter
- 43. libanon
- 44. rövid hírek
 - maputo: neto
 - nyugat-berlin: szakszervezetek
 - bukarest: földmozgás
- 45. carter - gromiko
- 46. nicaragua - szolidaritási értekezés
- 47. carter-gromiko - részletes
- 48. közel-keleti hírek
- 49. szocialista internacionálé
- 50. kina - szovjet távirat
- 51. rövid hírek
 - teherán: rastakhiz
 - dzsibuti: új kormányfő
 - bagdad: idi amin
 - belgrád: ljubicicsics
- 52. repülőgép-eltérítés
- 53. hírjegyzék

--o--
- 44 -
- v é g e -

készült az mti külpolitikai szerkesztőségében

főszerkesztő: köves tibor

szerkesztették: bochkor jenő, pirityi sándor,
barabás miklós

21.00/um

R

60.010/x

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf. 3.

Tel.: 159-490. Telex: 22-4371

Külföldi hírek

1978. október 1. v a s á r n a p

kk.1. gromiko - carter - taszsz

df/pr/a/bj w a s h i n g t o n , 1978. október 1./taszsz/

andrej gromiko, az szkp kb politikai bizottságá-
nak tagja, a szovjetunió külügyminisztere szeptember 30-án ta-
lálkozott a fehér házban james carter amerikai elnökkel.
andrej gromiko és james carter véleményt cserélt a szovjet-
amerikai kapcsolatok jelenlegi állásáról. mindkét fél ál-
lást foglalt a szovjetunió és az egyesült államok kapcsola-
tatainak építő jellegű, állandó fejlesztése mellett,

a találkozó során a fő figyelmet a adászati táma-
dó fegyverrendszerek korlátozásával összefüggő kérdésekre for-
ditották. részletesen foglalkoztak az eddig még nem egyezte-
tett kérdésekkel. az eszmecsere hasznos volt. mindkét fél
néhány újabb elgondolást ismerttetett, hogy kölcsönösen elfo-
gadható megoldásokat találjanak az említett kérdésekre. a
felek kifejezték óhajukat, hogy fejezzék be a hadászati támadó-
fegyverrendszerek korlátozásáról szóló egyezmény előkészíté-
sét. megállapodtak abban, hogy folytatják a tárgyalásokat az
egyezményre vonatkozó konkrét kérdésekről.

/folyt.köv.?
9.45/a

Ku

- 1 -

kk.1./ gromiko.....folyt./-a

áttekintették továbbá a fegyverzetek korlátozásának néhány más kérdését is, így a közép-európai fegyveres erők és fegyverzetek csökkentéséről és az atomfegyverkísérletek teljes beszüntetéséről tartott tárgyalásokkal összefüggő kérdéseket.

ezenkívül érintettek néhány nemzetközi problémát is.

x x x

james carter amerikai elnök ugyanezen a napon ebédet adott andrej gromiko tiszteletére./mti/

--

kk12. japán parlament - kommunisták

fn/a/bj t o k i ó, 1978. október 1./mti/

a tokiói törvényhozás ülésén macumoto zenmei, a japán kommunista párt parlamenti csoportjának elnöke értelesen bírálta a fukuda-kormányt a japán-kínai szerződés megkötése, valamint a rendkívüli helyzet esetére bevezetendő háborus törvénykezés előkészítése miatt. a kabinet - mondotta - mind ez ideig adós maradt annak bizonyításával, hogy a pekingi okmány aláírása után képes-e független diplomácia kibontakoztatására, a nemzetközi béke megszilárdításához való tevékeny hozzájárulásra. nem tisztázta továbbá, hogy miképpen értelmezi a paktum szövegében rögzített hegemoniaellenes záradékot, amely a szigetországban és külföldön egyaránt gyanakvást kelt a japán politikával szemben. ezek az égető kérdések annál is inkább foglalkoztatják a közvéleményt, mivel a kínai népköztársaság, a hegemoniaellenes nemzetközi összefogás örvé - a februárban elfogadott új kínai alkotmány ilyen tételének megfelelően - immáron hivatalosan is az állami politika szintjére emelte a szovjetunió elleni fellépést. beavatkozik továbbá a japán demokratikus mozgalmak ügyeibe, és nyíltan fegyverkezésre ösztönzi a szigetországot. a kínai értelemben vett hegemoniaellenesség szerződéses támogatása azt jelenti, hogy a japán kormány megértést tanúsít a pekingi politika iránt, bizonyos esetekben rákényszerül a kínaiakkal azonos helyzetmegítélésre, s így módon a kínai népköztársaság engedelmes diplomáciai eszközévé válhat.

/folyt.köv./
10.02/a

Ru

- 2 -

kk.2./ japán.....folyt./-a

a háborus törvénykezés bevezetésének országos tiltakozást kiváltó lehetőségéről szólva a kommunista párt képviselője megállapította: fukuda az első japán kormányfő, aki ilyen alkotmányesértő rendelkezések tanulmányozására ad utasítást. szűz volt miniszterelnök még elmozdított állásából 26 magasrangú katonatisztet, amikor 13 évvel ez előtt kiderült, hogy titokban egy második koreai háború kibontásának feltételezéséből kiindulva hasonló terveket tanulmányoztak. a japán hadsereg rendkívüli helyzetben való mozgósításának, a szőlés-ágy gyülekezési és a sajtószabadság ezzel egyidejű korlátozásának tervei ma is összefüggnek az egyesült államoknak a koreai-félszigetre vonatkozó stratégiai elképzeléseivel. az amerikai-japán katonai szerződés keretében 1976-ban létrehozott ugynevezett védelmi együttműködési albizottságban most éppen egy esetleges koreai konfliktusra hivatkozva dolgoznak olyan irányelveken, amelyek előírják közös amerikai-japán hadműveleti parancsnokság felállítását. a napokban erről olyan tekintélyes lapok számoltak be, mint a nihon keizai simbun és a mainicsi simbun. ito keicsi, a japán véderő hivatal vezetője az akahata tudósítójával közölte, hogy a felek az albizottság novemberi ülésén már megállapodnak a végleges irányelvekben, és egy éven belül körvonalazzák a közös hadműveleti terveket is.

macumoto követelte, hogy a japán kormány adjon számot a közvéleménynek milyen titkos tárgyalásokat tartanak a katonai szférában, mivel a japánban állomásozó amerikai csapatok és az ugynevezett japán önvédelmi erők koreai bevetésének eshetősége súlyos veszélyeket rejt magában a szigetország békéje és biztonsága szempontjából is. a kormányon lévő liberális demokrata párt, dél-korea biztonságát japán biztonságával azonosítja, s így japán az amerikai szövetséges és a szöuli pak csong hi rendszer oldalán belesodródhat egy háborus konfliktusba.

fukuda válaszában megismételte azt a sokat hangoztatott érvet, amely szerint a japán-kínai szerződés hegemonia-tézise nem irányul harmadik ország ellen. a háborus törvényekről szólva azt állította, hogy azok, tanulmányozását alkotmányos keretek között végzik egy olyan külső agresszióra való felkészülés céljából, amelynek valószínűsége igen csekély. „ugyanakkor határozottan megtagadta, hogy bármit is mondjon az amerikai-japán katonai albizottság tevékenységéről, s cáfolta a befolyásos japán újságok jelentését a közös amerikai-japán hadműveleti parancsnokság felállításáról. a tiltakozásra való tekintettel azonban nem beszélt arról, hogy a rendkívüli háborus törvényekre vonatkozóan a kormány mikor kíván javaslatot terjeszteni a parlament elé.

10.15/a

Ru

- 3 -

kk.3. fegyverkezési hajszája - pravda

df/pr/a/bj m o s z k v a , 1978. október 1./mti/

a fegyverzetek korlátozása és a leszerelés jelenleg a nemzetközi kapcsolatok legégetőbb és legsürgősebb problémája, amelynek a megoldása az egész világ népeinek érdeke - állapítja meg a vasárnapi pravda.

ezt több nyugati hatalom képviselői is elismerik. idővel az ő bűnük lesz, ha gyors ütemben folytatódik a fegyverkészletek felhalmozódása - állapítja meg a lap. a pentagon stratégái már nem elégednek meg az 1979-es pénzügyi évre előirányzott 130 milliárdos rekord katonai költségvetéssel. újabb igényekkel lépnek fel, hogy pótlólagos összegeket szavaztassanak meg ezekben a hónapokban katonai célokra.

egyetlen nap sem telik el anélkül, hogy a külföldi sajtóban meg ne jelennének hírek újabb fegyverfajták és fegyverrendszerek kifejlesztéséről, gyártásáról, vagy rendszerbe állításáról. ilyen körülmények közepette - mutat rá a pravda - nagy visszhangra talál külföldön a szocialista diplomácia dinamikus, célirányos tevékenysége, amely a különböző államok határozott, közös akcióival együtt, a fegyverkezési hajszájának csökkentésére irányul. a szovjetunió javasolja, hogy az ENSZ közgyűlésen tekintsék át a fegyverzetek további mennyiségi és minőségi növekedését, korlátozó, átfogó intézkedéseket. ezeket az intézkedéseket meghatározott időn belül meg lehetne valósítani.

a szocialista államok konstruktív javaslatai már a közép-európai fegyveres erőik és fegyverzetek kölcsönös csökkentéséről tartott bécsi tárgyalások napirendjén szerepelnek. nyugaton nem tagadhatják, hogy ezek a javaslatok tárgyszerűek és olyan kölcsönösen elfogadható megállapodásra irányulnak, amely nem csorbitja egyetlen ország biztonságát sem. most már a nyugati félnek kell cselekednie - hangsúlyozza a cikk./mti/

- 4 -

1520

Km

kk.4. rhodesia - anglia, egyesült államok

rg/a/bj washington, salisbury, 1978. október 1./mti/

a washingtoni külügyminisztérium szombaton este megtagadta a beutazási engedélyt Ian Smith-től, a rhodesiai fehértelepes rezsim vezetőjétől, aki néhány szenátor meghívására - egy-két minisztere kíséretében - a jövő héten kívánt látogatást tenni az egyesült államokban. az utazás ötlete súlyos dilemma elé állította a washingtoni kormányzatot. az ENSZ-határozatok ugyanis tiltják vízum kiadását bárkinek, aki rhodesiai utlevelet birtokol, mert a rhodesiai rezsimet a világszervezet illegálisnak tekinti., közöltük Hayakawa szenátorral / a meghívás kezdeményezőjével/, hogy jelenleg nincs módunkban a vízumot kiadni Smithnek, - közölte a külügyi szóvivő. hozzátette azonban, hogy, a döntés nem végleges s a kérdést tovább vizsgáljuk Afrika déli része fejleményeinek fényében.,.

a brit külügyminisztérium sem engedélyezte Smithnek, hogy Anglia területére lépjen, illetve, hogy brit földön másik repülőgépre szálljon át. az angol külügyminisztérium az érvényes jogszabályokra hivatkozik. ismeretes, hogy Smith 1965-ben önkényesen kiáltotta ki Rhodesia függetlenségét Angliától, s akkori lépését azóta sem ismerték el törvényesnek./upi, reuter/

-.-

kk.5. berlinguer - zaccagnini

se/a/bj róma, 1978. október 1.

simó Endre, az mti tudósítója jelenti:

az olasz kommunista párt, igen részlegesnek tartja az ötpárti parlamenti együttműködéssel elért eredményeket. úgy véli, a gazdasági-társadalmi helyzet továbbra is súlyos és nem lehet orvosolni anélkül, hogy ne ásnának le a bajok gyökeréhez - írja Enrico Berlinguer, a L. unitá vasárnapi számában megjelent politikai helyzet-elemzésében.

/folyt.köv./
10.40/a

1530

Km

- 5 -

kk.5./ berlinguer.....folyt./-a

az okp főtitkára kötelességének tartja, hogy felhívja a többi négy párt figyelmét, tévednek, ha azt hiszik, hogy, megnyergelhetik, a kp-t. berlinguer hangsúlyozza: az utóbbi időkben néhány kereszténydemokrata és szocialista vezető inkább kommunistaellenes támadásban kereste a kiutat, mintsem a parlamenti többség megalakulásakor vállalt kötelezettségeinek teljesítésében., jelenlétünk, súlyunk, javaslataink felborítják a régi egyensúlyt, felszínre hozzák az ellentmondásokat., - írja, majd hozzáfűzi: az okp ellen irányuló kampány célja, hogy visszavessék a demokratikus egység-folyamatot, megtörjék a kommunistákat is magában foglaló parlamenti többséget, elszigeteljék az okp-t. a főtitkár hangsúlyozza, a támadás folytatódik: megnyilvánul a gúnyolódástól kezdve a rágalomhadjáraton át a kommunista aktivisták és szimpatizánsok elleni véres merényletekben. alá akarják ásni a parlamenti összeűrlést, a kormány cselekvő képességét. meg akarják akadályozni, hogy orvosolják a gazdasági, a foglalkoztatási, a tervezési gondokat, a közbiztonsággal és a demokratikus rend védelmével kapcsolatos intézkedéseket.

berlinguer emlékezteti olvasóit arra, hogy mi közben élesedik az okp ellen irányuló sokoldalú támadás, valószínűsítős dicshimnuszokat zengenek a kapitalizmusról, a polgári liberalizmusról, a, spontán mechanizmusok, eredményeiről. annál is inkább különösnek tartja a, effajta okoskodást, mivel olaszország éppen ennek következményét fizeti meg napjainkban.

a főtitkár határozottságra inti a kommunistákat az anti-kommunista támadással szemben. szükségesnek itéli a tömegek mozgósítását és az olyan partpolitikát, amely számol az új körülményekkel, a megvakósításra váró feladatok bonyolultságával. önkritikusan megjegyzi: nem bizhatják kizárólag a pártok vezető szerveire a parlamenti együttműködés politikáját, hiszen az a lényeg, hogyan valósul meg ez a politika a tömegek között.

berlinguer végül sürgeti a társadalom és az állam átfogó megújítását. ezt követelik a népi tömegek és ennek tisztázásához kell hozzájárulnia az okp xv. kongresszusának is - írja.

x x x

/folyt.köv./
10.50/a

- 6 -

1535

Kum

kk.5./ berlinguer.....2.folyt./-a

az olasz politikai helyzetet benigno zaccagnini is elemezte az il popolonak, a kereszténydemokrata párt / dc/ hivatalos lapjának vasárnapi számában.

a dc főtitkára a kereszténydemokraták kötelességének nevezte, hogy megőrizték aldo moro tanítását és kövesék politikai gyakorlatát. zaccagnini leszögezi: a dc elutasítja a marxizmus-leninizmust, valamint berlinguer, történelmi kompromisszumát., mindazonáltal leszögezi:, nem lehet utmutatást kapni a régi sémákból a mai gondok orvoslásához., /zavtaccagnini ezt a megjegyzését a dc jobbszárnsának szánta - vélik római megfigyelők/. a főtitkár a párt tömegbefolyásának megerősítésére szólított fel. támogatásáról biztosította a kormány hároméves gazdaságfejlesztési tervét. reményét fejezte ki, hogy a dc jövőre esedékes xiii. kongresszusát megelőző párton belüli vita konstruktív marad és nem vonják kétségbe, hogy, nincs alternatíva a demokratikus egyensúllyal szemben.,.

kk.6.Libanon

hf/a/bj damaszkus, beirut, 1978. október 1./mti/

a sziriai kormány szombaton este erélyesen visszautasította james carter amerikai elnök legújabb tervét, hogy egy nemzetközi konferenciára összehívásával az egyesült államok közvetlenül avatkozhasson be a jobboldali erők által szított libanoni konfliktusba.

a sziriai kormány szóvivője megállapította, hogy az amerikai javaslat célja nem más, mint beavatkozási kísérlet és az amerikai gyámkodás ráerőszakolása más népekre. a szóvivő elmondta, a damaszkuszi kormány csak a külföldi rádiók híradásából értesült arról, hogy az amerikaiak a tervezett nemzetközi konferencia összehívása érdekében máris kapcsolatba léptek több érdekelt országgal, állítólag sziriával is., meglepett bennünket ez a nyilatkozat - hangoztatta a kormány szóvivő. sziria nem tárgyal ilyen javaslatról s nem is támogat ilyen konferenciát., a szóvivő közölte, hogy kormánya csak olyan konferencián hajlandó résztvenni, amelynek a libanoni konfliktusban közvetlenül szembenálló felek a tagjai.

/folyt.köv./
11.00/a

- 7 -

1545

Kum

kk.6./ Libanon.....folyt./-a

a damaszkuszi kormány állásfoglalása azzal egyidőben hangzott el, hogy beirutban a pénteken este kirobbant - két év óta legsúlyosabb összecsapások - a szíriai fél által kezdeményezett tüzszünet hatására elcsitulnak. a falangista rádió közleménye szerint a jobboldali miliciák és az arabközi biztonsági alakulatok hétvégi véres erőpróbájának több mint kétszáz sebesült illetve halálos áldozata volt. az arabközi biztonsági erők / fad/ szombati közleménye szerint a jobboldaliak által provokált súlyos harcokban, amelyeket a felek az özszes fegyverfajták bevetésével vívtak, súlyos veszteségeket szenvedtek az arabközi erők.

a libanoni jobboldali fegyveresek és a szíriai többségű arabközi erők közti fegyveres konfliktusok legújabb hulláma közvetlenül azután kezdődött, hogy szárkisz libanoni elnök a napokban bejelentette: továbbra is szükség van az arabközi erők libanoni állomásoztatására, s október 26-án lejáró mandátumuk meghosszabbítására. a bejelentést követően kirobbant harcok hírére az egyesült államok bejelentette, hogy amerikai, francia, izraeli, egyiptomi, szíriai és libanoni részvétellel nemzetközi konferenciát szervez a mindaddig megoldatlan libanoni orobléma rendezésére. carter amerikai elnök szombaton este „aggodalmának”, adott kifejezést a legújabb vérontás miatt./reuter, upi,afp, ap alapján/

-. -

kk.7. finn gépeltérítő

rg/a/bj helsinki, amszterdam, 1978. október 1./mti/

a tuszok számára szerencsés véget ért az oulu és helsinki között közlekedő caravelle szombati eltérítése, a géprabló pedig egy napos haladékot ként a rendőrségtől, mielőtt megadja magát.

/folyt.köv./

11.05/a

- 8-

45 VT
km

kk.7./ finn.....folyt./-a

mint arról beszámoltunk, a finn belföldi járaton közlekedő repülőgépet szombaton egy fegyveres hatalmába kerítette és tuszul ejtette a személyzetet és 43 utast. tuszait két részletben szabadon engedte, közben azonban néhány-szor megjárta az oulu és helsinki közötti távolságot. utolsó utjára már csak a gép személyzetét/ három főt/ vette igénybe. ekkor amszterdamba, „rendelte”, a repülőgépet, ahol a caravelle-t feltöltötték üzemanyaggal. a holland hatóságok szerint a géprabló, aki több mint 200 000 dollárt kapott vált-ságdíjként, hollandiai leszállásakor 4 üveg whiskyt is kért és kapott. a géprabló erősen ittas állapotban volt.

a több mint 3 ezer kilométeres utazás ouluban ért véget, ahol a gép leszállta után a géprabló távozott és azt kérte a rendőrségtől, hadd töltsön egy napot feleségével, mielőtt megadja magát. a finn hatóságok közölték, hogy a kérést teljesítik, de a szállítási miniszter azt is elmondta, hogy az akcióért kettőtől tizenkét évig terjedhető börtönbüntetést jár./ap,upi,reuter/

-. -

kk.8. új független állam - tuvalu

df/pr/a/bj c a n b e r r a ,1978. október 1./mti/

függetlenné vált 1978. október 1-én a tuvalu szigetállam, az egyik utolsó angol gyarmat.

tuvalu / a korábbi ellice-szigetek/ a világ egyik legkisebb független állama. a kilenc, , pálmafákkal borított korallsziget a csendes-óceán déli részén fekszik. a szigetek megközelítőleg 8-10.000 főnyi lakossága polinéziai eredetű. az új állam fővárosa funafuti, kétezer fő lakossal. az éghajlata rendkívül kedvező. a gazdasági élet alapja a kókuszpálma termesztés és a halászat.

a gilbert és ellice szigetek 1892-től 1915-ig angol védnökség alatt voltak, 1915- után gyarmati státust kaptak. az 1967-ben elfogadott alkotmány értelmében, megalakult a szigetek közös kormányzótanácsa és képviselőháza. 1971. áprilisában a terület belső önkormányzatot kapott.

/folyt.köv./
11.15/a

- 9

16 05
km

kk.8./ új független.....folyt./-a

az 1974. augusztusában megtartott népszavazáson az ellíce-szigetek lakosságának döntő többsége az elszakadás mellett döntött. a két terület 1975. október elsején vált külön, gilbert-szigetek és tuvalu néven. megalakult az önálló tuvalu kormány és a törvényhozó gyűlés.

a függetlenségi tárgyalások 1978. februárjában vezettek eredményre. a megállapodás értelmében tuvalu alkotmányos monarchiaként tagja marad a brit nemzetközösségnek és államfője továbbra is ii. erzsébet királynő lesz.

az új állam egykamarás parlamentjében 12 képviselő foglal majd helyet, a minisztertanács pedig a kormányfőt is beleértve, legfeljebb öttagú lesz./adn, reuter, mti/

x x x

alekszej kosziginnak, a szovjetunió minisztertanácsa elnökének toalipi lautihoz, tuvalu állam miniszterelnökéhez intézett távirata leszögezi: a szovjet kormány elismeri tuvalut, mint független és szuverén államot és hajlandó vele diplomáciai kapcsolatot létesíteni. a szovjet kormányfő tuvalu függetlenné válása alkalmából őszinte üdvözlését és jókívánságait tolmácsolta tuvalu népének./taszsz/

..-

kk.9. vigszínház

ko/a/bj

berlin, 1978. október 1.

kocsis tamás, az mti tudósítója jelenti:

viharos sikert aratott a berlini volksbuhnen déry tibor-presser gábor,, képzelt riport egy amerikai popfesztiválról,, című darabjának szombat esti előadásával a budapesti vigszínház. a xxii. berlini ünnepi napok keretében lezajlott előadás egyben az ndk i. szocialista színházművészeti napjainak megnyitója is volt. a magyar társulat telt ház előtt játszott, s az előadást felvette az ndk televíziója is. a bemutató vendégei között volt többek között az ndk színházművészetének világnagysága, gisela may is.

/folyt.köv./
12600/a

-10-

16¹⁰
[Handwritten signature]

kk.9./ vigszínház.....folyt./-a

az ndk televíziója úgy értékelte az előadást, hogy ,, a budapesti vigszínház sok tapsot kapott,, és az,, eredeti,, ritmussal és dinamikával készült musical sikerében nagy része volt marton lászló rendezésének, tahi tóth lászló, almási éva és a lokomotív gt előadóművészetének,, klaus höpcke ndk kulturális miniszterhelyettes az előadást követően a vigszínház művészei tiszteletére adott koktélon - amelyen részt vett kádár józsef berlini magyar nagykövet is - hangoztatta:,, kiváló rendezést, kitűnő előadást láttunk. a vigszínház vendégszereplése a berlini ünnepi napok és a szocialista színházművészeti napok kiemelkedő eseménye,,.

a vigszínház vasárnap esti,, jó estét nyár, jó estét szerelem,, előadására is minden jegy elkelt, weimaran pedig az eredetileg tervezett 2 előadás helyett háromszor lép fel a budapesti színház.

a,, képzelt riportnak,, eddig 7, kivétel nélkül sikeres bemutatója volt az ndk-ban, s a magyar színházkulturai elismerését jelzi az is, hogy jelenleg 19 magyar darabot játszanak az ndk 29 színpadán, túlnyomórészt mai szerzőktől. a legfrissebb bemutató ezek közül békeffy istván-fényes szabolcs darabja,, a kutya, akit bozzi urnak hívtak,, a premiert a hét végén tartották meiningenben.

..-

kk.10. úrhajózási kongresszus

már/a/bj

berlin, 1978. október 1./mti/

dubrovnikban vasárnap megnyílt a nemzetközi úrkutatási szövetség 29.kongresszusa, amely felett tito jugoszláv elnök vállalt védnökséget. ,, az úrkutatás a világbéke és a haladás szolgálatában,, jelszóval sorra kerülő tanácskozáson 36 ország küldöttsége vesz részt, köztük a szovjet tudományos akadémia úrkutatási bizottsága és az amerikai nasa intézet delegációja. a napirenden az úrhajózás időszerű kérdései szerepelnek. ezekről összesen mintegy 350 beszámolót terjesztenek elő. értékelik az úrhajózási tervek és vállalkozások megvalósításában eddig elért eredményeket, s megvitatják a jövő fejlődés irányvonalait.
/folyt.köv./
12.15/a

-11-

16²⁰

kk.10./ űrhajózási.....folyt./-a

az október 8-ig tartó kongresszuson a többi között megtárgyalják a mesterséges holdak felbocsátásával összefüggő kérdéseket, az űrkutatás nemzetközi jogi vonatkozásait. szó lesz arról, hogy a szaljut űrállomás és a space shuttle űrtaxi segítségével bolygóközi kutató laboratóriumot létesítenek. megvizsgálják a venusra, marsra és a merkurra küldendő - az ember ottani leereszkedési feltételeit vizsgáló - űrszondák előkészítésének körülményeit stb.

a nemzetközi űrkutatási szövetség 1949-ben alakult meg, és 1950 óta évente kongresszust tart. tavalyi kongresszusa prágában,, az űrhajózás ma és holnap,, jelszóval ülésezett.

.-.

kk.11. amerikai szenátus - neutronfegyver

hf/a/bj w a s h i n g t o n, 1978. október 1./mti/

az amerikai szenátus gyakorlatilag zöld utat adott a neutronfegyver gyártásához. az amerikai törvényhozás felsőháza szombaton 68 szavazattal egy ellenében olyan törvényjavaslatot fogadott el, amelynek értelmében három milliárd dollárt irányoznak elő nukleáris fegyverzetek - köztük a nemzetközi felháborodást kiváltott neutronfegyver - kifejlesztésére. az előirányzatban szereplő programokra szánt összegek megoszlása szigorúan titkos, mindössze annyit hoztak nyilvánosságra, hogy a hagyományos nukleáris robbanófejek gyártására, illetve új rendszerek kifejlesztésére 612 millió dollárt irányoztak elő. a szenátus egy híján egyhangú állásfoglalása azt valószínűsíti, hogy a képviselőház is igent mond a törvényjavaslatra.

a neutronfegyver bujtatott elfogadtatását megelőzően a szenátus hadügyi bizottsága jelentésében nyomatékosan javasolta a neutronfegyver gyártásának megkezdését és a nyugat-európai nato haderők e fegyverzettel való felszerelését. mint emlékeztet carter amerikai elnök ez év áprilisában a nemzetközi méretű tiltakozás hatására kénytelen volt bejelenteni, hogy meghatározatlan időre elhalasztja a döntést arról, megkezdjék-e a pusztító neutronfegyver gyártását./taszsz,upi/

.-.

12.30/a

- 12 -

1640
[Handwritten signature]

kk.12. asszad

ko/a/bj

b e r l i n, 1978. október 1.

kocsis tamás, az mti tudósítója jelenti:

hafez asszad szíriai elnök, az arab ujjászületés szocialista pártjának főtitkára - erich honeckernek, az nszpk főtitkárának, az ndk államtanácsa elnökének meghívására - vasárnap délben párt-és kormányküldöttség élén többnapos hivatalos baráti látogatásra a német demokratikus köztársaságba érkezett. berlin schönefeldi repülőterén erich honeckerrel, az élen az ndk párt-és állami vezetői ünnepélyes fogadtatásban részesítették a szíriai államfőt.

asszad elnök berlini tárgyalásaának fő témája - az ndk és szíria közötti, mindkét fél által egyértelműen magas színvonalúnak, szorosnak és barátinak minősített, minden területen fejlődő kapcsolatok továbbfejlesztése kérdéseiről - a közel-keleti problematika. a látogatás időpontját ugyan már korábban meghatározták, konkrét tartalmat azonban meghatározza, a megbeszélések jelentőségét nagy mértékben növeli, hogy a találkozóra közvetlenül a szilárdság frontjához tartozó arab erők - szíria, algéria, libia, dél-jemen és a pfsz - damaszkuszi csúcsertekezlete után kerül sor. asszad elnök ezzel a látogatással kezdi meg a front azon határozatának végrehajtását, hogy erősíti együttműködését a szovjetunióval, és más szocialista országokkal. a kapcsolatfelvételnekre a szíriai elnök kapott megbízást, aki ennek megfelelően - amint szíriai körökbezt berlinben is hivatalosan megerősítették - a szovjetunióba is ellátogat.

berlinben a látogatás kapcsán aláhúzzák, az ndk egyértelmű álláspontját, amely szerint nyilvánvaló, hogy az ugynevezett camp david-i rendezéssel megnehezedett az igazságos és tartós béke útja a közel-keleten, s a béke ma távolabb van e térségben mint valaha is volt. berlinben nyilvánvalónak tekintik, hogy az ensz határozataival összhangban álló igazságos és tartós közel-keleti béke kizárólag az izraeli agresszoroknak az 1967-ben megszállt minden arab területről való kivonulása, s a palesztinai arab nép elidegeníthetetlen nemzeti jogainak érvényrejuttatása alapján érhető el, beleértve saját állam alapításának jogát is.

.-.
-13-

12.40/a

1645
[Handwritten signature]

kk.13. irán

nt/a/bj

teherán, 1978. október 1.

nyárádi róbert, az mti kiküldött tudósítója jelenti:

tovább tart a politikai feszültség iránban. vasárnapra - amely minden iszlám országban, így iránban is hétköznapi számításra - sztrájkot hirdetett a négy pártot tömörítő nemzeti front, jóllehet a rendkívüli állapot az országban változatlanul érvényben van. a sztrájk céljainak és követeléseinek megfogalmazásában az álláspontok rendkívül szétegyeztek, de a demokrácia kiterjesztésének követelésében egyetértenek. az 5 millió lakosú teheránban a vasárnapi munkabeszüntetés részleges: az üzleti központnak tekinthető bazár zárva van, a város más területein viszont csak egyes üzletek szüntették be az árusítást, mások nyitva tartanak. egyes hivatalokban is van munkabeszüntetés, így például irán legnagyobb állami bankjában is.

a főváros utcáin megerősített katonai járőrök cirkálnak. értesülések szerint egyes helyeken felvonulások is voltak, amelyeket a hatóságok szétoszlattak, áldozatokról vagy sebesülésekről nem érkezett jelentés.

ugyanakkor hivatalosan bejelentették, hogy 237 személyt, akiket a statárium érvénybe lépése óta, államellenes tevékenység, vádjával tartóztattak le, most szabadonbocsátottak. mint közölték, 100 gyanúsítottat továbbra is őrizetben tartanak.

a tehrán journal című angolnyelvű napilap vasárnap napi számában hírt adott arról, hogy szombaton elhatározta feloszlását a korábbi kormánypárt, a három évvel ezelőtt létrehozott és az utóbbi időkig egyedül légalis nemzeti újjászületés pártja. ismeretes, hogy az alig több mint egy hónappal ezelőtt alakult kormány már nem a most feloszlított pártra épült, hanem tagjainak többsége pártonkívüli.

változás történt a kormányban is: a sah dzsafari sarif - emami kormányfő javaslatára ali fardadot miniszterelnökhelyettesé nevezte ki. új elnököt kapott az atomenergia bizottság is: ahmad szotoudehnia volt alelnök korrupcióval vádolt elődje helyére került.

13.15/a

- 14 -

16.15
Kun

kk.14. közel-keleti hírek

hf/a/bj

1978. október 1./mti/

d a m a s z k u s z

abdel halim khaddam szíriai miniszterelnökhelyettes és külügyminiszter szombaton jasszer arafattal, a palesztinai felszabadítási szervezet vezetőjével áttekintette asszad szíriai elnök legutóbbi jordániai, szaud-arábiai és kuvaiti látogatását s megvitatta a jelenleg igen súlyos libanoni helyzetet is. a wafa palesztin hírügynökség jelentése szerint arafat telefonon rövid megbeszélést folytatott asszad elnökkel is./upi,adn/

k u w a i t

vasárnap közel-keleti látogató-körutjának második állomására, kuvaitba érkezett husszein király. a jordániai uralkodó, aki szombaton a szaud-arábiai dzsiddában fahd trónörökösrel tartott eszmecsere, a közel-keleti térség gazdag olajtermelő államait keresi fel, hogy egyeztesse velük álláspontját, mielőtt bármilyen irányban elkötelezné magát a camp david-i keretmegállapodások ügyében. kuvaitban, amely ammanhoz és riadhoz hasonlóan elhatárolta magát az amerikai bábáskodással született rendezési tervektől, csak néhány órát tölt a jordániai király. innen meg vasárnap bahreinbe, majd katarba és omanba utazik tovább./reuter,upi/

t e l a v i v

izrael sosem fogad el egy független palesztinai államot, még akkor sem, ha a megszállt arab területeken felállított önkormányzati tanács független állam megteremtése mellett szavaz - szögezte le menahem begin izraeli kormányfő a maariv által vasárnap közölt interjúban. a camp david-ben szentesített izraeli elképzelések szerint az önkormányzati tanács izraeli, jordániai, egyiptomi és palesztinai képviselőkből állna, s részt venne a jelenleg izraeli megszállás alatt lévő cisz-jordániai, és gázai körzetek igazgatásában.

/folyt.köv./
13.40/a

- 15 -

A 00

Kun

v
kk.14./ közel-keleti.....folyt./-aa

a megszállt területek lakossága autonómiát élvez majd a köz-
igazgatási, oktatási és adózási ügyekben, de - figyelmezte-
tett az interjúban begin -, nem lesz joga kapcsolatokat létesí-
teni egyetlen külföldi állammal sem, nem tarthat hadsereget és
nem alakíthat államot,, a sinai félsziget visszaszolgáltatásá-
ról az ott létesített izraeli települések megszüntetéséről
küszöbön álló megállapodásokra utalva begin óva intette olvasó-
it attól, hogy azt precedensnek tekintsék, s kategórikusan
közölte, hogy a sziriai golan magaslatoikon, valamint ciszjordá-
niában/ szerinte judeában és szamariában/ valamint a gazai-öve-
zetben épített izraeli települések a jövőben is megmaradnak.
/reuter/

-. -

kk.15. rövid hírek

rg/a/bj

1978. október 1./mti/

p á r i z s : vasutassztrájk

mintegy harmincezer francia vasuti alkalmazott
kezdett három napos sztrájkba vasárnap. a munkabeszüntetéssel
magasabb bért és a jelenleginél jobb munkakörülményeket köve-
telnek. a rendszeresen közlekedő vonatoknak csak elenyésző
hányada maradt forgalomban, a legtöbb járatot törölték./reuter/

a n k a r a : gyilkosság

egy ismeretlen fegyveres szombatoh meggyilkolta
ausztria törökországi nagykövetének feleségét és leányát, majd
elmenekült. a merénylet a földközi-tenger-parti fehiyében törté-
tént, a nagykövet távollétében. feltételezések szerint a
gyilkosságnak nincsenek politikai indítékai, a rendőrség a
gyilkos után kutat./reuter,ap/

c a l c u t t á : buszszerecsétlenség

egy utasokkal zsufolt autóbusz nyugat-bengáliá-
ban megcsuszott azuton és egy vízzel elárasztott szakadékba
zuhant. a balesetnek legalább nyolcvan halálos és husz sebesült
áldozata van./ap, reuter/

14.15/a

-. -
- 16 -

AOT
Kun

kk.16. kgst-ülésszak

ai/a/bj

u l a n b a t o r , 1978. október 1./mti/

vasárnap befejeződött ulánbatorban a kgst vég-
rehajtó bizottságának 87.ülésszaka. a tanácskozáson a szocia-
lista gazdasági integráció komplex programjának megvalósításá-
val összefüggő kérdéseket vitatták meg a résztvevők: bulgária,
csehszlovákia, kuba, lengyelország, magyarország, mongólia,
az ndk, románia, a szovjetunió, vietnam, valamint jugoszlávia
képviselői.

jumzsagijn cedenbal, a mongol népi forradalmi
párt központi bizottságának első titkára, a nagy népi hurál
elnökségének elnöke vasárnap fogadást adott az ülésszakon rész-
vevő küldöttségek vezetőinek tiszteletére./taszsz/

-. -

kk.17. marcos: japán-kinai

ai/a/bj

m a n i l a , 1978. október 1./mti/

a japán és kina között megkötött, ugynevezett béke-
és barátsági szerződés bonyolultabbá tette az ázsiai helyze-
tet, s joggal keltett e fel a térség népeinek aggodalmát -je-
lentette ki ferdinand marcos.

a fülöp-szigetek elnöke a manilai egyetemen tartott
beszédében leszögezte, hogy egész délkelet-ázsia szempontjából
súlyos következményekkel járhat kina és a szocialista vietnam
viszonyának kiéleződése, valamint a vietnami-kambodzsai határon
uralkodó feszült helyzet.

marcos hangsúlyozta, hogy országa a fülöp-szigeteken
lévő amerikai támaszpontok feletti szuverenitás érvényesítésére
törekszik. kijelentette továbbá, hogy az amerikai-kinai közele-
dés, a nemzetközi helyzetben végbement egyéb változások kérdé-
essé tették az amerikai-fülöp-szigeti biztonsági szerződés meg-
alapozottságát./taszsz/

-. -

16.50/a

- 17 -

Alo

Kun

kk.18. közel-kelet - vegyes

sj/a/bj

1978. október 1./mti/

Jeruzsálem

egy izraeli katonai szóvivő vasárnap bejelentette, hogy szombat délután az izraeli haditengerészet az akabai öbölben - mintegy 130 kilométerrel elattól délre és 80 kilométerrel sarm el seikhtől északra - tüzharcban elsüllyesztett egy palesztinai bárkát. a hétfőnyí legénységet az izraeliek foglyul ejtették, azzal a váddal, hogy ,, támadást készítettek elő eilat ellen,./upi, reuter/

Kuwait

husszein jordániai uralkodó négy órás tárgyalást folytatott a kuvaiti vezetőkkel, majd elutazott kuvaitból. az ap amerikai hírügynökség szerint, bár nem közölték, hová utazott husszein, a jordániai király valószínűleg bahreinbe látogat el. a kuvaiti tárgyalásokról kiadott hivatalos nyilatkozat csupán annyit közöl, hogy a megbeszélések középpontjában a legutóbbi közel-keleti fejlemények és a két országot érintő kérdések álltak./ap/

Kairó

alfred atherton, carter amerikai elnök utazó nagykövete vasárnap kairói tárgyalásainak befejeztével tuniszba utazott. az egyiptomi fővárosban atherton tájékoztatta szadat elnököt jeruzsálemi, illetve több arab fővárosban folytatott megbeszéléseiről./reuter/

--

kk.19. vance - gromiko

ha/a/bj w a s h i n g t o n, 1978. október 1.

heltai andrás, az mti tudósítója jelenti:

andrej gromiko szovjet és cyrus vance amerikai külügyminiszter vasárnap újabb három és félórás tárgyalást tartott az új salt egyezmény kérdéseiről. mindkét fél építőnek, hasznosnak minősítette a megbeszéléseket. a további haladás tényére utalt a bejelentés, hogy vance amerikai külügyminiszter október második felében a salt-tárgyalások folytatására moszkvába utazik.

amint vance a sajtóval közölte: a most zárult washingtoni eszmecsereken szó volt a szovjet-amerikai csucs-találkozó kérdéséről is.

--

17.43/a

- 18 -

A 50

Kun

kk.20. izrael - egyiptom

sj/a/bj jeruzsálem, kairó, 1978. október 1./ mti/

október 12-én washingtonban kezdődnek az egyiptomi-izraeli tárgyalások a békeszerződésről - jelentette vasárnap az egyiptomi félhivatalos al ahram. az időpontban és a helyszínben a camp david-i csucs három résztvevője, az egyesült államok, egyiptom és izrael atherton közvetítésével egyezett meg. az egyiptomi külügyminisztérium szóvivője egyelőre sem cáfolni, sem megerősíteni nem voltak hajlandók a hírt, de megfigyelők szerint mindezt csak azért, hogy szadat elnök hétfőre beharangozott beszédében hivatalosan elsőként közölhesse azt. az eddigi hírek szerint a tárgyalások színhelye - főként egyiptom sürgetésére - a szuezi csatorna menti ismailia lett volna.

menahem begin izraeli kormányfő vasárnap elhagyta a kórházat. első ténykedésként különböző izraeli lapoknak adott nyilatkozatokat, elsősorban a camp david-i megegyezések pontosítása céljából, mégpedig igen kemény hangnemben. igyekezett meggyőzni az olvasókat, hogy izrael gyakorlatilag nem tett engedélyt. hangsúlyozottan leszögezte például, hogy míg izrael beleegyeett a sinai félsziget kiürítésébe, de ez nem vonatkozik szintén megszállt golan fennsíkra, a jordán folyó nyugati partjára vagy a gaza-övezetre. nyíltan figyelmeztet arra, hogy a tervezett visszavonulás a sinairól nem jelent precedenst, más-izrael által megszállt arab területekről folytatandó tárgyalásokhoz, begin szerint szó sincs arról, hogy a nyugati parton öt évig nem létesítenek új településeket: legfeljebb három hónapos lesz a szünet, mondotta, és addig is erősíteni fogjuk a már meglévőket, az izraeli hadsereg ugyanakkor meg fogja akadályozni, hogy a megszállt területeken palesztin állam létesüljön - mondotta, azzal fenyegetőzve, hogy egy ilyen állam jelenléte csak, vérontást és háborút idézne elő, nem mulasztott el néhány ígéretes szót szólni egyiptomhoz: megvalósul a béke, izrael bátorítani fogja az amerikai zsidók tőkebefektetéseit egyiptomban - mondotta./upi, reuter, ap/

--

18.00/a

- 19 -

18 25
Uhu

: ...
kk.22./ rövid hírek.....folyt./-a

l a g o s : függetlenségi évforduló

katonai diszszemplével és felvonulással ünnepelte vasárnap nigéria lakossága az ország függetlensége kikiáltásának tizennyolcadik évfordulóját. olusegun obasanjo, a legfelsőbb katonai tanács elnöke a nemzethez intézett rádióbeszédében bejelentette, hogy a katonai kormányzat újabb intézkedéseket tesz a gazdasági helyzet megjavítására./adm,upi/

p á r i z s : kirillin

vlagyimir kirillin miniszterelnökhelyettes vezetésével vasárnap szovjet kormányküldöttség érkezett párizsba, hogy résztvegyen a szovjet-francia műszaki-tudományos és gazdasági együttműködési vegyesbizottság tizenharmadik ülészakán. a delegáció tagja nyikolaj patolicsev külkereskedelmi miniszter és sztyepan scservonyenko, a szovjetunió párizsi nagykövete./taszsz/

--

vk 23. kiegészítés a kk 7-hez / gépeltérítő/

sj/ny bj o u l u , 1978 október 1. /mti/

váratlan fordulattal ért véget a finnországi gépeltérítés: a rendőrség, amely az elfogott gépeltérítőnek kérésére hétfő reggelig haladékot adott - feltehetően nagyvonalúságát megbánva - még vasárnap délután rajtaütött a fiatalember lakásán és letaróztatta, mint a hírügynökségek közlik, a váltságdíjat hiánytalanul megtalálták./upi,reuter, afp/

--

kk.24. külpolitikai híreink jegyzéke 1978. október 1.-én zárásig

a/bj 1978. október 1.

1. carter - gromiko - taszsz
 2. japán parlament - kommunisták
 3. fegyverkezési hajszá - pravda
 4. rhodesia, anglia, egyesült államok
 5. berlinguer - zaccagnini
- /folyt.köv./

20.00/a

- 22 -

2000
Kuu

kr.24./külpolitikai.....folyt.köv./

6. libanon
7. finn gépeltérítő
8. új független állam - tuvalu
9. vigszínház
10. űrhajózási kongresszus
11. amerikai szenátus - neutronfegyver
12. asszad
13. irán
14. közel-keleti hírek
15. rövid hírek
párizs: vasutassztrájk
ankara: gyilkosság
calcutta: buszszerecséttlenség
16. kgst-ülésszak
17. marcos: japán-kína
18. közel-kelet - vegyes
19. vance-gromiko
20. izrael - egyiptom
21. vance - gromiko részletes
22. rövid hírek
bonn: nimeri
lagos: függetlenségi évforduló
párizs: kirillin
23. kieg a kk 7-es hírhez
24. hírjegyzék

--

20.05/a

- 23 -

- v é g e -

készült az mti külpolitikai szerkesztőségében
főszerkesztő: köves tibor
szerkesztő: bochkor jeno

60.010/x

M.T.I. Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség.
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf. 3. Tel.: 159-490. Telex: 22-4371

Külföldi hírek

1978. október 2. hétfő

kk.1. várható

wa/ra pi 1978. október 2./mti/

berlin: asszad sziriai elnök tárgyalása

beirut: Libanoni harcok

blackpool: a brit munkáspárt kongresszusa megnyílik

brasilia: giscard d,estaing érkezése

tunisz: atherton amerikai utazó nagykövet látogatása

kairó: szadat egyiptomi elnök beszéde camp david-ról

/mti/ --

7.05/ra -1-

h